

Expresii utile în greacă

Salut/La revedere.	χαίρετε/Αντίο	khérete/adió
Bună dimineața/	Καλημέρα/	kaliméra/
Bună seara.	Καλησπέρα.	kalispéra
Vă rog.	Παρακαλώ.	parakaló
Mulțumesc.	Ευχαριστώ.	efkharistó
Da/Nu.	Ναι/Οχι.	ne/ókhi
Mă scuzăți.	Συγγνώμη.	signómi
Încântat/ă de cunoștință.	Χαίρω πολύ.	khéro polí
Ce mai faceți?	Πώς είστε;	pós íste
Bine, mulțumesc.	Καλά, ευχαριστώ.	kalá efkharistó
Dumneavoastră?	Εσείς;	esís
Vorbiți engleză?	Μιλάτε Αγγλικά;	miláte angliká
Unde este...?	Που είναι...;	pú íne
Cât costă?	Πόσο κοστίζει αυτό;	pósó kostízi aftó
Chelner/Chelneriță!	Σερβιτόρε/Σερβιτόρα!	servítore/servítora
Aș dori...	Θα ήθελα...	θa íthela
Nu înțeleg.	Δεν καταλαβαίνω.	den katalavéno
Nu vorbesc greacă.	Δεν μιλώ Ελληνικά.	den miláo elinika
Când se deschide/ închide...?	Πότε ανοίγει/ κλείνει..;:	póte anígi/ klíne
Ce oră este?	Τί ώρα είναι;	tí óra íne
Unde sunt toaletele?	Που είναι οι τουαλέτες;	pú ine i tualétes
Ce înseamnă?	Τι σημαίνει αυτό;	ti siméni aftó
Mă puteți ajuta?	Βοηθήστε με, παρακαλώ.	voiθísete me parakaló
Ajutor!	Βοήθεια!	voíthia
Chemăți un doctor!	Φωνάξτε ένα γιατρό!	fonákste éna iatró
Chemăți poliția!	Φωνάξτε την αστυνομία!	fonákste ti astynomía
Foc!	Φωτιά!	fotíá

LINGHEA

Rhodos

CUPRINS bris .RO

■ Introducere cărti 8

■ Scurt istoric 13

■ Unde mergem 25

● Orientare pe hartă

Orașul Vechi din Rhodos 25

Zidurile și porțile orașului 27, Cartierul Cavalerilor 29, Boúrgo 38

Orașul Nou din Rhodos 44

Portul Mandráki 45, Élli și împrejurimile 47, Portul Kolónia 47, Sudul și vestul Orașului Nou 48

Coasta de nord-est 50

Kallithéa și Falirákí 50, Afándou și Eptá Pigés 52, Tsambika 54, De la Arhängelos la Líndos 55

Líndos și sud-estul insulei 56

Satul Líndos 57, Acropole 59, Thárri 61, La sud spre Prassonísi 61

Coasta de vest 63

Ialyssos și partea de nord-vest 63, Valea Fluturilor 65, Muntele Proftís Ilías 66, Kameiros 67, Kritinía și împrejurimile 69, Sud-vestul insulei 71

Excursii 73

Kos 73, Hálki 76, Sými 77, Marmaris (Turcia) 80

■ Timp liber 83

Sporturi și activități 83

Cumpărături 87

Divertisment 92

În concediu cu copiii 94

■ Masa în oraș 96

■ Sfaturi de călătorie 114

■ Hoteluri recomandate 132

■ Index 141

Curiozități

O minune a lumii 17

Repere istorice 23

Ordinul Cavalerilor Sf.Ioan 28

Restaurarea Străzii Cavalerilor 35

Turci din Rhodos 41

Ebrei din Rhodos 42

Căprioare 51

Fluturii (sau molile) din Rhodos 67

Marele copac antic 77

Cele mai bune plaje din Rhodos 85

Icoanele grecești 91

Calendarul evenimentelor 95

Vinul din Rhodos 104

INTRODUCERE

Este imposibil să nu simți greutatea istoriei atunci când sosîți pentru prima oară pe insula Rhodos. Granitul aşezărilor dorice, marmura siturilor datând din perioada clasicismului și gresia bisericilor și a castelelor medievale sunt toate dovezi vii ale unei istorii îndelungate. Cu toate acestea, să nu credeți că Rhodos este destinată numai pasionaților de arheologie. Cu zile lungi, fierbinți de vară, cu marea și cu nenumăratele sale plaje, precum și cu o mulțime de lucruri de făcut, insula reprezintă un adevărat paradis pentru turiști.

Rhodos este cea mai mare insulă din Arhipelagul Dodecanez situat la sud-estul Mării Egee, între Grecia și Turcia. Inițial, a fost compus din 12 insule (dódeka nisia înseamnă „12 insule” în greacă) și a coordonat acțiunea împotriva opoziției otomane și italiene la începutul sec. XX. Arhipelagul este astăzi o regiune administrativă a Greciei, cuprindând zeci de insule și insulițe. Numai 22 dintre acestea sunt populate permanent.

Un trecut agitat

Istoria insulei Rhodos a avut parte de sușiuri și coborâșuri, cu perioade de influență și bogăție alternând cu secole de stagnare. Situat la 16 km de coasta Asiei Mici, Rhodos a fost un punct important în rutele de comerț dintre est și vest în perioada clasică, elenistică și romană. Locuitorii din Rhodos erau experți

Femeile și rugăciunea

În mod tradițional, în con-gregatiile religioase femeile erau majoritate, rugându-se în numele tatilor, al soților și al fiilor plecați pe mare, pe flote comerciale.

în comerț, stabilindu-și partereri în jurul Mediteranei și aducând insulei prosperitate durabilă. Urmele acestei culturi sunt încă vizibile în ruinele celor trei orașe-stat principale ale insulei: Líndos, Kameiros și Ialyssos.

Pajiștile cu flori sălbatici din Rhodos sunt de o frumusețe rară

După căderea Imperiului Roman, acest teritoriu important a devenit un avanpost bizantin lăsat la cheremul piratilor și al triburilor barbare. Populația a trăit cu frică până la începutul sec. XIV, când insula a devenit reședință Ordinului Cavalerilor Ospitalieri ai Sf. Ioan, recent eliminat de pe Târâmul Sfânt de către forțele musulmane. Cavalerii au schimbat irevocabil fața insulei, începând un program de construire din care au rezultat câteva dintre cele mai puternice fortificații din Europa. Orașul Vechi din Rhodos rămâne o dovdă vie a bogăției, a consecvenței și a credinței; prin urmare, întreaga citadelă a fost desemnată sit al Patrimoniului Mondial.

Influența conducătorilor care au urmat este, de asemenea, vizibilă pe insulă. În 1522, forțele otomane i-au alungat pe Cavaleri și au ocupat Rhodosul, creând un avanpost islamic, cu fântâni gravate din marmură, ferestre cu balcoane din lemn, minareturi elegante și moschei decorate cu domuri superbe. Italienii, care i-au înlăturat pe turci înaintea Primului Război

Mondial, au investit sume mari de bani, creând un nou centru administrativ în Orașul Nou din Rhodos, restaurând numeroase clădiri istorice și îndreptându-și atenția asupra siturilor antice.

Viața tradițională de pe insulă

În ciuda acestor suzerani, stilul de viață al oamenilor obișnuiați din Rhodos, dictat de cultivarea și îngrijirea pământului și de adunarea recoltei, a rămas neschimbat timp de 5 000 de ani. Începând cu Epoca de Bronz, mările au furnizat hrană din abundență, verile lungi au adus recolte de cereale, iar renumitii măslini și vițele-de-vie au dat roade bogate. Dealurile insulei au produs întotdeauna verdeață pentru vite, iar măgarii au asigurat un mijloc de transport de încredere.

Odată cu începutul creștinismului, stilul de viață a fost dictat de religie. Biserica Ortodoxă a devenit piatra de temelie a identității grecești cu mult înaintea ca statul modern să apară în 1832. Într-o perioadă de dezastre naturale, război, boală și ocupație străină, biserică a servit drept loc de refugiu și consolare atât fizică, cât și spirituală. Pe toată insula Rhodos, fiecare bisericuță găzduiește câte un iconostas cu icoane și lumânări; unele biserici au domuri și ziduri decorate cu fresce deosebite.

Cu toate acestea, viața pe insulă a suferit mai multe schimbări în ultimii 50 de ani decât în toți cei 1 000 de ani de dinainte. Rhodos este astăzi „invadată” de aproape 1,5 milioane de turiști anual, creând oportunități fantastice – dar și presiune mare – pentru insulă și pentru locuitorii săi. Peste jumătate din populația insulei locuiește astăzi în orașul Rhodos, profitând de facilitățile acestui centru universitar și capitală de provincie. Însă în ciuda dezvoltării orașului și a stațiunilor turistice, viața rurală încă există în capătul sudic al insulei. Aici, pământul încă este îngrijit cu pasiune, iar strugurii se coc încet în vițele-de-vie de pe versanții de deasupra satelor producătoare de vin.

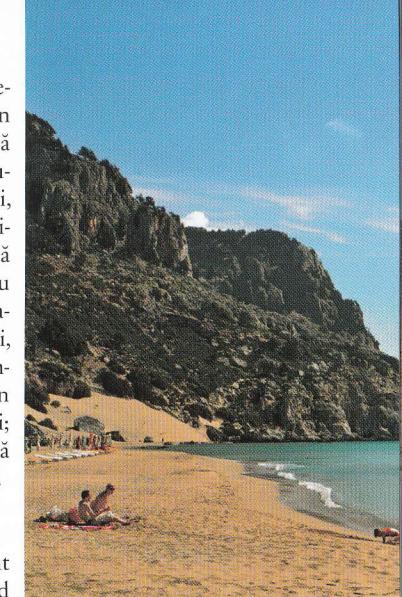
Deși Rhodos a renunțat la multe dintre tradițiile sale, unele aspecte nu s-au schimbat deloc. Încă se pune accent pe familie și

fiecare nou-născut este o adevarată mândrie, în special în timpul plimbării de seară (*vólta*). Copiii se joacă bucurosi și în siguranță pe străzi, supravegheata de bunicii grijuilii. O reunire grecească cu familia și cu prietenii nu este completă fără o dezbatere încotată. La urma urmei, aceasta este țara care a inventat luarea de decizii într-un mod democratic prin discuții; cu cât devine mai tensionată conversația, cu atât mai bine.

Insula stațiunilor

Majoritatea stațiunilor sunt teritorii internaționale, având restaurante cu meniuri în diferite limbi străine, precum și ziare în limba engleză, bere importată și baruri care difuzează meciuri internaționale. Engleza este vorbită de toți angajații din hoteluri, astfel încât ați crede că nu vă aflați în Grecia – asta dacă nu alegeti să vă aventurezi în afara stațiunii dumneavoastră. Cei care aleg să exploreze insula vor descoperi că localnicii sunt extrem de primitori. Când luați masa la o tavernă, străduiți-vă să rostiți câteva propoziții în greacă – efortul dumneavoastră va fi apreciat.

Turismul a adus bogăție și siguranță insulei, iar generația de astăzi o duce mult mai bine ca părinții și bunicii ei. Odată cu subvențiile UE din anii 1980, fermierii au înlocuit măgarii cu tractoare; mulți au renunțat cu totul la comerț, deschizând baruri sau centre de închiriat mașini. Unii pescari au renunțat

Nisipurile aurii ale Golfului Tsambika

Orașul Vechi vara

Rețele bune de transport, o mulțime de restaurante, baruri, cluburi de noapte și un stil de viață lejer – toate acestea contribuie la o vacanță perfectă. Primăvara și toamna sunt perioade ideale pentru vizitarea ruinelor antice, a castelelor sau pentru a face traseul montan, iar vara puteți pur și simplu să vă bucurați de razele soarelui sau puteți alege dintr-o varietate de sporturi de apă, golf sau plimbări cu jeepul. Oricare ar fi perioada aleasă, minunile arhitecturale de nivel internațional – Orașul Vechi din Rhodos și Líndos – merită vizitate. Indiferent de interese, sigur veți găsi ceva pe placul dumneavoastră în Rhodos. Probabil acesta este motivul pentru care turiștii se întorc mereu pentru a descoperi și mai multe.

la pescuit, folosind bârcile pentru a transporta turiștii pe plajele învecinate.

Astăzi, veți auzi mai degrabă telefoanele mobile sunând decât clopoțele viteilor. Numai băştinașii mai au timp să piardă vremea la o partidă de table la o *kafento* în timp ce tinerii se străduiesc să impresioneze fetele cu mașini scumpe sau motociclete. Aerul sofisticat de aici nu se găsește în restul orașelor de pe coasta Mării Egee – un cazino, unul dintre cele mai bune muzee de artă din țară, magazine la modă și adolescente petrecând în oraș până la 1:00 – ceva de neconceput pentru generațiile trecute.

SCURT ISTORIC

Puține urme au fost lăsate pe insulă de către primii locuitori ai Rhodosului, imigranți din Anatolia, care se ocupau cu olăritul și cu fabricarea uneltelor. În timpul Epocii de Bronz (2500–1500 î.e.n.), carienii din Asia Mică și fenicienii din Liban s-au stabilit pe insulă înainte să se mute spre vest, în Creta. Traficul se făcea pe două sensuri – negustorii minoici din Creta au deschis un magazin în Rhodos, care, la acea vreme, făcea parte dintr-o rețea profitabilă de comerț care cuprindea Egiptul și Levantul. În cca. 1450 î.e.n., un dezastru natural a cauzat erupția și prăbușirea unui vulcan asupra orașului antic Thera (astăzi Santorini), provocând distrugerea societății minoice.

Micenii de pe pământul grecesc au ocupat curând atât Creta, cât și Rhodosul. Aceștia sunt încă faimoși pentru războiul legendar declarat împotriva troienilor în jurul anului 1220 î.e.n., aşa cum povestește Homer în *Iliada*. Conform acestuia, „noă nave ale locuitorilor din Rhodos au atacat flota puternică a lui Agamemnon.” Asediul lung de 10 ani s-a sfârșit cu distrugerea Troiei, lăsându-i însă și pe învingătorii obosiți după luptă, vulnerabili la atacuri. „Oamenii mării” au apărut de dincolo de Marea Neagră în cca. 1150 î.e.n., devastând toate imperiile întâlnite în cale. Mulți greci au emigrat de pe continent pe insula Rhodos; unirea „popoarelor marii” cu foștii locuitori din zonă a generat civilizația clasica greacă.

Orașele-stat din Rhodos

Primele așezări importante din Rhodos au fost orașele-stat Líndos, Kameiros și Ialyssos (numite după nepoții zeului soare Helios), care au atins perioada de glorie în mileniul I î.e.n. În 700 î.e.n., cele trei orașe-stat, împreună cu porturile Halikarnassos (astăzi Bodrum) și Knidos din Asia Mică, precum și insula Kos, au întemeiat o ligă religioasă și comercială,